

Jelentés a hazatelepítendő bukovinai magyarok részére letelepülési helyet kereső bizottság erdélyi kiszállásáról¹

Dr. vitéz Bonczos Miklós² m. kir. belügyi államtitkár, menekültügyi kormánybiztos úr rendelkezésére bizottság szállt ki 1941. január hó 24-én Szolnok-Doboka és Szatmár vármegye területére, hogy megtekintse a hazatelepítendő bukovinai magyarság letelepítésére ezekben a vármegyékben lévő települési lehetőségeket, és a bizottság bukovinai tagjai a bukovinai magyarság megbízásából megállapítsák, vajon az esetleges lehetőségeket megfelelőeknek tartják-e.

A bizottság tagjai: a bukovinai magyarság megbízásából dr. Németh Kálmán józseffalvai r. kath. plebános, Gáspár Márton gazda, Istensegíts község volt bírája, Ferencz Nándor Lajos andrásfalvi jegyzőgyakornok, a m. kir. menekültügyi kormánybiztoság részéről Gombos György m. kir. gazdasági felügyelő és dr. Szabados Mihály, volt vármegyei szociális tanácsadó, OKH³ földmunkás-szövetkezeti központi titkár, a jelentés szerkesztője.

A bizottság mindkét fent említett vármegyében a helyi hatóság közreműködésével folytatta vizsgálódásait. Szolnok-Doboka vármegye főispánjával⁴ és alispánjával Désett érintkezésbe lépett, és velük az ügyet és a vármegyei lehetőségeket megbeszélte. Szolnok-Doboka vármegye alispánja a bizottságot útjának egy részén személyesen elkísérte, és a bizottsággal együtt kereste a letelepülési lehetőségeket. Ebben a vármegyében a hatóság a kér-

---

1 Tolna Megyei Levéltár, a Bonyhádi Székely Múzeum anyagai X/51, a Külföldi Magyarokat Hazatelepítő Bizottság Kormánybizottság iratai, 19. doboz, 3249. tétel, 120. A jelentésnek csak az első, Szolnok-Doboka megyével foglalkozó részét közöljük. Itt szeretnénk megköszönni Sárándi Tamásnak, hogy felhívta figyelmünket a forrásra.

2 1937-ben Csongrád vm. főispánja, később belügyi államtitkár. Részt vett az Országos Nép- és Családvédelmi Alap megszervezésében is. 1942-től az Igazságügyi Minisztériumban államtitkár, majd a Lakatos-kormány belügyminisztere lesz 1944 augusztusában. 1971-ben halt meg Argentínában.

3 Országos Központi Hitelszövetkezet.

4 Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyék főispánja Bethlen Béla volt.

dést valamelyest előkészítette, ugyanis összeíratta a vármegyében lévő zsidó birtokok, továbbá a 20 hektárnál [35 k. hold] nagyobb birtokok és a rumán földreform során kisajátított földbirtokok területadatait. Szatmár vármegyében azonban, miután a bizottság kiszállásáról a vármegye vezetősége előzetesen nem tudott, az ügy előkészítve nem lehetett, a kiszállás azonban mégis nem kevésbé volt eredményes Szatmár vármegyében, mint Szolnok-Doboka vármegyében.

Szolnok-Doboka vármegyében a bizottság Désről kiindulva autóval bejárta a Szamos völgyét déli, keleti és észak-nyugati irányban. Délen elment Szamosjenő községig, keleten Bethlen községig, északnyugaton Nagyilonda községig.

Szatmár vármegyében a szatmári járásban a csengerbagosi és Szamosdob községi (sándormajori) rumán telepeket, a nagykárolyi járásban pedig Szentjános rumán telepes községet tekintette meg, majd Szinérváraljára és Nagybányára ment, hogy az észak Szamos völgyét is megtekintse.

A bizottság bukovinai megbízott tagjai úgy a Szolnok-Doboka vármegyei Szamos-völgyi vidéket, mint a Szatmár vármegye letelepülési helyek közül egyik, másikat, a föld minősége, termőképessége, városhoz, úthoz, vasúthoz közeli fekvése stb. szempontból alkalmasnak találta a bukovinai magyarok letelepítésére, feltéve, hogy a Szamos völgyében a bukovinai magyarok bizonyos, habár kisebb egységekben is, de nem teljesen szétszórt letelepítéséhez szükséges földmennyiség biztosítható lesz.

Meg kellett tehát vizsgálni a letelepítéshez szükséges összes földszerzési lehetőségeket. A különösen Szolnok-Doboka vármegyében rendelkezésre álló szűk telepítési lehetőségeket figyelembe véve a bukovinai magyarok letelepítésére szükséges föld a következő forrásokból meríthető:

- 1.) Az 1939. évi IV. T. C. alapján felhasználható zsidó birtokokból⁵,-
- 2.) Rumánok által elhagyott rumán birtokokból,⁶

---

5 A zsidó tulajdonban lévő ingatlanokat az 1939: IV. és az 1942: XV. tc.-ek szabályozták. Az utóbbi értelmében a kisajátított birtokokat 5 holdig a Közjóléti Szövetkezeteknek, 20 holdig az Országos Vitézi Széknek juttatták, a 100 holdon felüliek pedig telepítési célokra az OFI kezelésébe kerültek. Erdélyben a törvény 30 502 holdnyi birtokot érintett, amiből 19 703 került kiosztásra. (MNL OL, K 201, 8. doboz, 1944-15-4739.)

6 A gazdátlanul maradt birtokokat a magyar állam saját kezelésbe vette, és gondnokot jelölt ki a kezelésükre. Az ilyen birtokokat igyekezett felvásárolni is. Ennek érdekében általában ajánlatot tettek az elmenekült tulajdonos irányában, de éltek az 1920: XXXVI. tc. végrehajtási utasításában előírt állami elővásárlás jogával is. Ezt mind a szabadpiaci adás-vételekkor, mind az árverésekkor is alkalmazták. A felvásárolt birtokokat helyi (magyar) gazdáknak parcellázták ki, vagy telepítésre használták őket. A

- 3.) A jelenleg meglévő nagyobb rumán birtokokból,
- 4.) A jelenleg meglévő nagyobb magyar birtokokból,
- 5.) Az elmagyartalanodottak birtokából és
- 6.) A rumán földreform korrigálásából nyerendő birtokokból.⁷

Az az életfontosságú magyar feladat, hogy a székelyföldi magyarságot az alföldi magyarsággal lehetőleg zárt és folyamatos magyar településekkel, hídként összekössük, *egészen speciális intézkedéseket és a rendelkezésre álló lehetőségeknek 100 %-os kihasználását igényli ezen a magyar nemzetiség stratégiai szempontból rendkívül fontos összekötő vidékeken.*

A síkföldi magyarok letelepítésére csakis és kizárólag sík földek és lehetőség szerint jó termőföldek jöhetnek szóba. Síkföldi és jó termőföldhöz szokott magyarokat aligha lehet eredményesen hegyes vidékekre vagy nem jó termőföldekre letelepíteni. Ez a fontos előfeltétel erősen megszükiti a székelyföldi és alföldi magyarság között nagyobbbrészt hegyes vidékeken keresztül kiépítendő magyar híd telepítési lehetőségeit. Ugyanis *alig jöhet szóba más föld, mint a rendes körülmények között szűk folyóvölgyek, így különösen és legelsősorban a Szamos völgye.* A Szamos völgyében azonban a birtokelaprózódás, az eddig rendelkezésre bocsátott adatok szerint, egészen nagymérvű, alföldi értelemben vett középbirtokok alig vagy egyáltalában nincsenek, nagybirtok még kevésbé. Már 40-60-80-120-150 kat. holdas birtokok is a Szamos völgyében ritkaságszámba mennek.

A Szolnok-Doboka vármegyei telepítési lehetőségek

A bukovinai magyaroknak Szolnok-Doboka vármegyében leendő letelepítésére a következő földszerzési lehetőségek vannak.

1.) *Zsidó birtokok:* a vármegye vezetősége összeíratta a vármegye területén lévő zsidó birtokokat, amelyeknek járasonként összesített adatait művelési ágak szerint az alábbi táblázat tünteti fel.⁸

kérdésről lásd bővebben: Tóth-Bartos András: Birtokpolitika Észak-Erdélyben, 1940–1944. *Korall* 42 (2012. június). 101–125.

7 Az erdélyi román földreform felülvizsgálatát az 1941/1440. számú miniszterelnöki rendelettel írták elő, amely értelmében polgári perrel voltak támadhatóak a román birtokrendezés intézkedései. A bonyolult, hosszú lefolyású és rengeteg konfliktust okozó jogi folyamat mögött az a meggondolás állhatott, hogy a magyar állam tartózkodott egy, a románokat érintő, általános és radikális birtokátrendezéstől. A kölcsönösségi alapon működő kisebbségpolitika következtében ez komoly következményekkel járhatott a dél-erdélyi magyarságra nézve.

8 A táblázatokban előforduló esetleges hibás számítások mellé szögletes zárójelbe irtuk a helyes értékeket.

Járás neve:	Zsidó birtokok összterülete	Szántó	Kert, gyümölcsös	Rét	Legelő	Erdő	Termékletlen t.
katasztrális hold							
Bethleni	1887	745	63	143	350	531	54
Dési	2106	1133	90	232	275	373	-
Kékesi	881	594	26	30	101	124	1
Magyarláposi	310	252	6	-	51	-	-
Nagyilondai	1255	60	49	162	119	316	7
Szamosújvári	1362	781	26	155	281	108	9
Dés m. város	69	42	3	14	-	4	5
Összesen:	7874 [7870]	4 151	267 [263]	738 [736]	1199 [1177]	1458 [1456]	78

A táblázat szerint tehát összesen 7874 kat. hold föld szerezhető a zsidó birtokokból, amely területből azonban mindössze alig több, mint a fele, 4151 kat. hold a szántó, míg a többi kert (gyümölcsös, szőlő), rét, legelő, és 1458 kat. hold erdő, 78 kat. hold termékletlen terület.

A zsidó birtokok elhelyezkedésével kapcsolatban azonban rá kell mutatni arra a fontos körülményre, hogy a zsidó birtokok jelentékeny része kívül fekszik azon a vonalon - a Szamos termékeny völgyén - ahová bukovinai magyarokat szükség szerint telepíteni kell. Ezt a nehézséget úgy kell áthidalni, hogy azokban a községekben fekvő zsidó birtokokra, amelyek nem a termékenyebb Szamos völgyében, hanem azon kívül, de még a vármegyében teljesen rumán tengerben fekszenek, magyarokat nem telepítünk, hanem az itt rendelkezésre álló zsidó birtokokat a termékenyebb Szamos völgyében fekvő községek rumán birtokaival elcseréljük, és ezáltal a Szamos-völgyi községekben a bukovinai magyarok letelepítésére nagyobb földterületet, illetőleg több magyar család odatelepítését biztosíthatjuk.

Teljesen céljatevesztett lenne ugyanis teljesen rumán lakta községben két-három magyar családnak a betelepítése, mert ezek - a múlt tanúsága szerint - menthetetlenül felszívódnak a rumánságba.

A Szamos völgyétől távolabb fekvő zsidó birtokok és a Szamos völgyében fekvő rumán birtokok elcserélésével tehát el kell érünk, hogy nagyobb magyar egység - legalább 30-40 magyar család - részére biztosítsunk települési lehetőséget. Ily nagyobb egységű szétszóródásra még a nagyobb közösségére annyira vigyázó bukovinai magyarok is kaphatók a rájuk váró fontos nemzeti célra tekintettel.

A Szolnok-Doboka vármegyei mintegy 8000 kat. holdnyi zsidó birtokra 10 kat. holdas családonkénti területátlag mellett mintegy 800 bukovinai székely családot lehetne betelepíteni, ami a bukovinai átlag 5 tagú családokat számítva mintegy 4000 magyarnak a magyar nemzetiségi stratégiai vonalra való betelepítését eredményezi, ami kétségtelenül igen jelentős eredmény lenne a mai viszonyokhoz képest, amikor ezen a stratégiai vonalon fekvő igen sok Szamos menti községben vagy egyáltalában nincs már magyar, vagy már csak alig 10-20 magyar van községenként. Szolnok-Doboka vármegye magyar nemzetiségi szempontból siralmas képet mutat. Az 1930. évi rumán népszámlálás szerint a vármegye összlakossága 219 355. Ebből rumán 169 952 (77%), míg a magyarok száma csak 33 870 (15,44%).

A zsidó birtokok legsürgősebb összeírására utasítani kell Szatmár és Szilágy vármegyéjét is, hogy a bukovinai magyarok betelepítésénél a zsidó birtok nyújtotta lehetőségeket is figyelembe lehessen venni.

2.) *Elhagyott rumán birtokok:* a magyar betelepítési célokra megfelelő feltételek mellett igénybe veendő az erdélyi visszacsatolása után eltávozott rumánok birtokai, akik rendszerint a magyarsággal szemben tanúsított súlyosan ellenséges magatartásuk⁹ miatt mentek el. Ezeknek az *elhagyott birtokoknak a területét egyelőre még nem mérte fel a hatóság.* A helyszínen szerzett közvetlen értesülések szerint *csaknem minden községben van kisebb-nagyobb elhagyott rumán birtok. A nagyon hiányos, alkalmilag kevés embertől beszerzett értesülések szerint is közel 2000 kat. hold /1835 kat. hold/ elhagyott rumán birtok rendelkezésre áll, illetőleg a magyarok betelepítési lehetőségét növeli. Az elhagyott rumán birtokok területe azonban ennél a területnél bizonyára jóval nagyobb, talán ennek a többszöröse is lesz.*

Az elhagyott rumán birtokokat úgy Szolnok-Doboka, mint Szatmár vármegyében, de mindazokban a többi, a magyarok betelepítésében érdekelt vármegyében (így pl. a Szamos középső folyását magában foglaló Szilágy vármegyében is) legsürgősebben pontosan össze kell íratni, hogy a magyarok betelepítésénél ezek a lehetőségek figyelembe vétessenek.

---

9 Az egyik legfontosabb kritérium, amit a nemzeti kisebbségekkel szemben állítottak, a nemzeti hűség szempontjából való megbízhatóság volt. A szeptember-november között működő katonai közigazgatás idején ezt az egész lakosságra kiterjesztették, de legkiterjedtebben a közigazgatási tisztviselők elbírálásakor került alkalmazásra. Elmondható ugyanakkor, hogy a négy év folyamán egy-egy személy hivatalos ügyeit befolyásolta az is, hogy a román adminisztráció idején milyen magatartást tanúsított a magyar közösséggel szemben. (Sáránci Tamás: Kisebbségpolitika a közigazgatási gyakorlatban a katonai közigazgatás idején Észak-Erdélyben. *Limes*, 2010/2. 75-96.)

3.) *Nagyobb rumán birtokok:* a Szamos völgyi szűkös földszerzési lehetőségek szükségessé teszik, hogy a magyarok betelepítéséhez szükséges földek a Szamos völgyében fekvő nagyobb rumán földbirtokokból is igénybe vétessenek, éspedig vagy ingatlancsere útján, vagy készpénz kártalanítás elenében.

A rumán földreform a rumán birtokokat bizonyos mértékben kímélte, illetőleg nem vette igénybe oly nagy mértékben, mint a magyar birtokokat, másrészt a 20 éves rumán uralom alatt birtokosok többé-kevésbé növelhették birtokuk területét.

A Szolnok-Doboka vármegyei 20 hektárnál [35 k. hold] nagyobb birtokok adatai a birtokosok nemzetiségére tekintet nélkül rendelkezésre állanak, s azokból látható, hogy ezen a réven is jelentősebb földterület biztosítható a magyarok betelepítésére. A telepítésre alkalmas helyeken az így igénybe vehető rumán föld területe bizonyára legalább 4–5000 kat. hold lesz.

Amennyiben a bukovinai magyaroknak ingatlan vagyonát (földjét, házát) a rumán kormány nem engedné értékesíteni, s így ezek vagyonuk nélkül lennének kénytelenek Magyarországra hazatelepülni, előbb meg kellene kísérelni, hogy a gazdátlanul itt maradt nagyobb rumán birtokok a Bukovinában maradt magyar falvak földjeivel elcseréltesse, vagy pedig ha ez nem menne, ezeket a birtokokat a magyar államnak a bukovinai magyarok földjei helyett tulajdonba kell venni, és a bukovinai magyarokat ebből kell kártalanítani.

(Ily nagyobb kb. 2000 kat. holdas birtoka van pl. Alparét községben Vajda-Voevoda Sándor¹⁰ és testvére Jánosnak, amit el akarnak adni, vagy cserélni, Nagyiklódon dr. Poruc egyetemi tanár 400 kat. holdas birtoka, Szamosjenő községben dr. Pop Stefán sebésznek kb. 150–200 kat. holdas birtoka, Néma községben a Bianu családnak¹¹ van kb. 3400 kat. holdas birtoka, Noszoly községben 200 kat. holdas birtok megvásárolható stb.)

4.) *Nagyobb magyar birtokok:* a Szamos völgyében elvéve vannak még természetesen 50–100 kat. holdas vagy ennél valamivel nagyobb magyar birtokok is, amelyek igénybevételét is parancsolólag előírja az a nagy magyar cél, amit a magyarok odatelepítésével, a magyarok megerősítésével el kell érniük. Ezt az áldozatot, bármennyire is fájdalmas az az érdekeltekre, a magyar közösség érdekében meg kell hozni.

---

10 Alexandru Vaida-Voevod, erdélyi származású román politikus. Az első világháború előtt országgyűlési képviselő Budapesten, majd tagja a békekonferencián részt vevő román delegációnak. 1919–1933 között több ízben is elfoglalta Románia miniszterelnöki székét.

11 A Bianu-birtokból 425 kataszteri holdat vett meg az OFI, ide 25 családot telepítettek.

Indokolt és méltányos, hogy azok a magyar földbirtokosok, akiknek még meglévő földjét a magyarok odatelepitésére igénybe veszik, az Alföldön vagy az ország más, nemzetiségek által nem veszélyeztetett területen megfelelő értékű földingatlan-cserével 100%-osan kárpótoltassanak.

A magyarok letelepitésére alkalmas helyen igénybe vehető (nagyobb) magyar földbirtokok területe bizonyára szintén lesz vagy 4–5000 kat. hold.

A mellékelt jegyzetekben foglaltak szerint úgy a magyar, mint a román birtokosoktól eladósodottságukra vagy leszármazó hiányára stb. tekintettel egy-két helyen vétel útján készpénzzel is meg lehet majd vásárolni a földeknek egy részét.

5.) *Elrumánosodott magyarok birtokai: Erdély ma nagyobb részét román lakta területein a szórvány magyarság elmagyartalanodása az elmúlt 80–100 év alatt tragikus méreteket öltött. Az elmagyartalanodás egyik fő oka az 1690-ben létrejött úgynevezett vallás egyesülés,¹² amikor a görög katolikus egyház egyesült a római katolikus egyházzal. Egy hivalkodó román statisztika szerint 1850–1900 között 300 község magyartalanodott el, míg a román községekből csak 42 lett magyarrá.¹³ Az elmagyartalanodás 1900–1920 között is kétségtelenül tovább folytatódott és fokozott mértékben következett be Erdély 20 éves román megszállása alatt kifejtett céltudatos és igen eredményes románosítás folytán. A teljesen román lakosságú községekben található igen sok és kétségtelenül magyar nevek mutatják az elmagyartalanodás súlyos mérvét.*

Katona, Babos, Vörös, Gutai, Szatmári, Tokaji, Sóvágó, Kecskés, Kiss, Péter, Szabados, Soltész, Bányai, Török, Vajda, Székely, Kocsis, Szilasy, Szeles stb. nevű, tehát a legszebb magyar nevű, de kivétel nélkül gör. kat., vagy gör.keleti vallású románok tömegesen található Erdély elrumánosodott községeiben.

A nagyfokú elmagyartalanodást nemcsak Szolnok-Doboka vármegye minden részében, hanem Szatmár vármegye nyugati, déli és keleti részein egyaránt tapasztaltuk. Nem tudott ellenállni ennek a beolvadásnak nemcsak a rom. kath. magyarság, de még a református magyarság sem. A beolvadás, elmagyartalanodás, illetőleg elrumánosodás 100%-os, olyannyira, hogy az elrumánosodott magyarokat a háború utáni román nemzeti földreform a magyarság gyengítésére a magyar nyelv-határ szélére előörsként odatelepi-

12 A román görög katolikus egyház 1698-ban csatlakozott a Szentszékhez.

13 Sajnos nem tudjuk, hogy pontosan kinek a munkájára hitvakozik itt Szabados, de a század elején, Balogh Pál által szerkesztett kiadvány (*Népfajok Magyarországon*. Budapest, 1902) hasonló adatokat tartalmaz. A kiadvány megállapításairól, Keleti Károly adatait felhasználva Schneller Károly mond kritikát. (*Szórványok és szigetek...* Id. kiad. 14.)

tett megbízható rumán telepések között a magyar nyelvű rumánok igen nagy számban szerepelnek. *Pl. Szatmár vármegyei szatmári járásban letelepített 642 rumán család között nem kevesebb, mint 169 család (26,3%) magyar nevű, illetőleg kétségtelenül magyar vérű magyar származású. Ebben a 169 magyar családban összesen 904 lélek van.*

Az erdélyi nagymérvű elrumánosodás mellett nem lehet szó nélkül elmenni, hanem egyrészt *a további elrumánosodásnak mindenképpen elejét kell venni, másrészt, az eddig elrumánosodott nagyszámú magyar családot viszsza kell vezetni a magyarság törzsébe.*

Az elrumánosodott magyarok visszamagyarosítása és a bukovinai vagy általában külföldi magyarok hazatelepítése szervesen összekapcsolandó. Mindezekelőtt a székelyföldi és alföldi magyarság között kiépítendő magyar nemzeti-ségi korridorban lévő községekben élő elrumánosodott magyar családokat ebből a rumán környezetből ki kell emelni, és színtiszta magyar alföldi vidékeken elszórtan kell letelepíteni, hogy visszamagyarosodásuk hosszabb-rövidebb időn belül feltétlenül bekövetkezzék. A nemzeti-ségi korridorban lévő ingatlanokat (házat, földet) az oda betelepítendő bukovinai magyaroknak kell fenntartani, míg részükre az Alföldön legalább hasonló terméseredményű földterületet és legalább hasonló értékű házat kell adni. Ha a felnőtt elrumánosodott magyarokat nem is tudjuk 100%-osan visszaadni a magyarságnak, gyermekeik azonban már kétségtelenül 100%-osan magyarrá válhatnak a magyar életkörülmények között.

Erdély valamennyi elrumánosodott magyarját ily áttelepítéssel visszaadhatjuk a magyarságnak.

Az elrumánosodott magyarok földjének, házának a bukovinai magyar telepések részére való rendelkezésre bocsátásával ismét jelentős területet biztosíthatunk a hazatelepítés, illetőleg a magyar nemzeti-ségi korridor kiépítése céljára.

Az elrumánosodott erdélyi magyarok család- és lélekszám-, vagyoni, foglalkozási stb. adatait legsürgősebben össze kell íratni. Az így kapott adatok birtokában el lehet készíteni egy nagyobb méretű visszamagyarosítási, illetőleg külföldi magyar betelepítési akciót.

Szolnok-Doboka vármegyében ottan szerzett értesülés szerint még a katonai közigazgatás alatt az elrumánosodott magyarok adatait összeírárták. Az összeírt adatok eredményei azonban nem ismeretesek, és így ismeretlen az is, hogy a betelepítésre szóba jöhető községekben az elrumánosodott magyarok kitelepítésével mekkora földterülettel emelhető a betelepítendő bukovinai magyarok részére igénybe vehető földterület.

Az elrumánosodás kérdésénél kell megemlíteni, hogy *a magyar nemzeti-ségi korridorba kemény természetű, harcos, expanzív, beolvadásra nem hajla-*

mos és e tekintetben kipróbált magyarokat kell betelepíteni. Ilyen magyarok a bukovinai székelyek és a székelyföldi székelyek, akik a rumán tengerben évszázadokon keresztül ellen tudtak állni a rumán beolvasztási törekvéseknek. A lágyabb természetű, a beolvadásnak kevésbé ellenálló képességű alföldi magyarokat hiába telepítjük be ezekre a nemzetiségileg veszélyeztetett vidékekre, mert azok beolvadása előbb-utóbb kétségtelenül bekövetkeznék.

6.) *A rumán földreform korrigálása révén nyerhető földek: A Rumániához csatolt területen végrehajtott rumán földreform során 3 118 576 hold földet vettek igénybe. Ez a kisajátított földterület csaknem teljes egészében magyar birtok volt. A túlnyomórészt magyaroktól elvett földből a rumán hivatalos statisztika szerint a rumánok népességrészesedési arányszámuk 17,5-20%-kal meghaladó (75,81%) arányban, míg a földjüktől csaknem teljesen ellenérték nélkül megfosztott magyarok népességrészesedési arányszámuknál jóval kisebb (15,38%-ban) számban, alig fele arányban részesültek földben.*

A Magyarországhoz visszakerült észak-erdélyi részeken a rumán földreformot magyar nemzeti szempontból legsürgősebben felül kell vizsgálni, és a magyarság javára radikálisan és sürgősen korrigálni kell. Nem tűrhető az, hogy az ezeréves erdélyi magyar földön a magyarok földtelenek, nincstelenek legyenek, és ugyanakkor az idegenek földbe gyökerezhessenek.

A rumán földreform felülvizsgálata és korrigálása révén a magyarság kezébe visszakerülő földet a falusi magyarság megerősítésére és újabb ellenálló képes magyarságnak a magyar nemzetiségi korridorba való bételepítésére kell legelső sorban felhasználni. Hogy ezen a réven mennyi földet lehet biztosítani a bukovinai, illetőleg a külföldi magyarok hazatelepítése céljára, azt a rumán földreform korrekciója mértékének ismerete nélkül egyelőre még nem lehet megállapítani. Mégis erre a lehetőségre is rá kellett mutatni, mint olyan lehetőségre, amit a külföldi magyarok hazatelepítésénél szem elől téveszteni nem szabad.